

ZALASZENTGRÓT

Toronyrom

Műemlék

Felszabadulás u. (Kisszentgrót)

Román stílusú, gótikussá átépített templom egyetlen, a felszínen megmaradt részlete. A gótikus átépítés nyoma a három csúcs-íves boltozatlenyomat. A templomhoz ferences kolostor is csatlakozott, amely a török harcok idején néptelenedett el.

A 18. században még állt a templom, boltozata is megvolt. Batthyány Ferenc kezdte elhordatni köveit, tégláit, hogy belőlük építse fel az urasági majort. A zárda épületének anyagát pedig az új zalaszentgróti templom építéséhez használták fel. A kisszentgrótiak kérésére hagyták meg az egyik tornyot. Jelenleg fák között áll, a torony tetején újabb zsindeledés.

Pusztuló állapotban.

Közelében, a zeneiskola kertjében kőkereszt, domborművel, 1830-ból.

Valter Ilona: Pusztuló középkori műemlékek Zala megyében, Műemlékvédelem, 1964. 2. sz.

Gyógypedagógiai Nevelőintézet

Műemlék

A Zala szigetén már a középkorban vár állott, amelyet a török harcok idején építettek ki négy oldalról zárt erősséggé. Ennek helyén, valószínű, hogy alapfalainak részleges felhasználásával is építette a Batthyány család 1787-ben az U-alakú, későbarokk-copf stílusú nagyméretű emeletes kastélyt.

Zártabb belső udvarán középrizalit, oszlopos kocsifeljárója felett erkély. Homlokzatán chronosztikonos latin felirat. Manzárdtetős a két oldalszárny végén kisebb, kör alaprajzú tornyocskák.

Későbbi tulajdonosai reneszánsz stílusú ajtókkal, bútorokkal gazdagították, ezek egy része ma is a kastélyban van. Udvarának talajszintje alatt a középkori vár alapfalainak részleteit, az 1974-es ásatások tárták fel. Szép kovácsoltvas kapuja jó állapotban.

1950 óta gyógypedagógiai nevelőintézet.

4,3 hektáros védett parkjának értékei közül kiemelkedőek a 6–7 méter törzskerületű platánok, az öreg tiszafa.

Római katolikus templom

Műemlék

Titulus: Szent Imre herceg

1753–58. között épült, részben a kisszentgróti ferences kolostor anyagának felhasználásával. Toronysisakját a múlt század hetvenes éveiben szélvihar döntötte le, akkor egyszerűbb formában állították helyre.

Egyhajós, nagyméretű, díszes kiképzésű barokk templom. Homlokzati tornyán címer, oromzatának két oldalán kővázák. Bejárata mellett Szent Flórián és Szent József szobrai. Szentélynek jobb oldalán kápolna, benne Szent Ince ereklyéi és 1490 tájáról való Madonna szobor.

Kanizsay Miklós gótikus sírköve Örményesről került ide.

Főoltára oszlopos, barokk: oltárképe: Szent Imre felajánlja életét Szűz Máriának. A hajóban szép Pieta festmény barokk keretben.

Gondozott állapotban, belső tatarozása 1968-ban, külső 1974-ben volt.

Szentháromság-szobor

Műemlék jellegű

Hamburger út

Négyszögű oszlopon álló Szentháromság csoport, volutás posztamensének alsó része háromszög alaprajzú, három angyal-szoborral. A 18. században készült, barokk stílusban, talapzatának alsó részén latin felirat.

Volt istálló

Műemlék jellegű

Szabadság tér

1790 táján épült a község akkori központjában, a templom és a kastély közelében. Később sokszor alakították, hozzá újabb épületeket toldottak, belseje azonban jórészt ma is őrzi szép boltíves formáit. U-alaprajzú, pillérek nyugvó, csehboltozatokkal fedett, háromhajós belső terű épület, szegmens záródású ablak- és ajtónyílások.

Hatamov híd

Műemlék jellegű

Hosszabb előkészület után 1846 őszén készült el a Zala folyó felett a köpillérekre téglaboltozással épített négynyílású híd, a korszak egyik jelentős építészeti emléke. Hossza 43 m, szélessége 6,7 m.

1945 tavaszán a németek által már aláaknázott hidat Havdam Hatamov főtorzsőrmester élete feláldozásával mentette meg, e hőstett emlékét a hídon emléktábla őrzi.

1975 őszéig használták, akkor mellette új híd készült.

Dr. Gál Imre: Régi magyar hidak. Budapest, 1970. 235—239.

Múzeum

Munkásmozgalmi emlék

A századforduló táján épült, eklektikus stílusú lakóház. Az 1910-es évek elején Hamburger Jenő lakása és rendelője volt. Ennek emlékére két szobájában 1956-ban Hamburger Jenő emlékkiállítás nyílt, 1974 őszén az egész épületet múzeummá alakították, benne a község történetét és Hamburger Jenő életét bemutató kiállítással.

Oldalhomlokzatán Hamburger emléktábla.

A templom és a műemlék jellegű istálló közelében, velük műemléki együttest alkotva.

ZALASZENTGYÖRGY

Római katolikus templom

Műemlék jellegű

Temetőben

Titulus: Szent György

A 13. században épült először kisebb méretű, román stílusú templom, ezt bővítették a 14. században gótikus stílusúvá. A török időkben pusztulásnak indult, 1756-ban állították helyre barokk stílusban, szentélye is ekkor kapott új boltozatot.

Tornya a nyugati homlokzaton ül, kis méretű, hegyes sisakos. Szentélyének mennyezete sík, déli oldalán freskórészletek kerül-

tek elő, valamint a szentély és a hajó több mérműves ablaka, s az első periódusból származó román ablak is.

A falutól kissé távolabb, domboldalon, ma is használt temetőben áll, szép kilátással a Zalára.

Római katolikus templom

Műemlék jellegű

Zélpusztá

1767-ben épült, keletelt, háromkarélyos templom, tornya a főhomlokzat felett, gúlasisakkal. A hajó fedése csehsüveg, a karélyoké félkupola.

Szentélye alatt kriptá, kifosztva. A templom használaton kívül, ajtaja is hiányzik, berendezésének nagyobb része elpusztult. Megközelíthető Zalaszentgyörgyről, földúton, kb. 2 km távolságra, egy major közepén.

ZALASZENTMÁRTON

Római katolikus templom

Műemlék jellegű

Kossuth u. 72.

Titulus: Szent Márton

1860 körül épült, klasszicista stílusban. Kisméretű épület, homlokzat előtti tornya hegyes bádagsisakkal fedett, szentélye félköríves, berendezése jellegtelen. Kissé elhanyagoltan, fenyőfaktól körülvéve a falu közepén.

ZALASZENTMIHÁLY

Római katolikus templom

Műemlék jellegű

Titulus: Szent Mihály arkangyal

A 14. sz. harmincas éveiben már áll, a 15. században átépítették, gótikus stílusban, 1760 táján állították helyre, részben átalakították, 1805-ben tűz pusztította. Restaurálva 1939-ben és 1965-ben. Keletelt, sokszögű szentélyű. A szentély és a hajó külső falának egy részénél támpillérek nyugati homlokzata há-